

**Schriftelijk standpunt GRIP over parlementair voorstel
van decreet voor wijziging oprichtingsdecreet VAPH en
PVF-decreet tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004
en van het decreet van 25 april 2014 houdende de
persoonsvolgende financiering voor personen met een
handicap**

30 juni 2025

Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een handicap (GRIP vzw)

Vooruitgangstraat 323, 1030 Brussel | T. (02) 214 27 60 | info@gripvzw.be
www.gripvzw.be | Ondernemingsnummer 0474368203 | RPR Brussel

Inhoud

Inhoudstafel

1. INLEIDING	2
2. SAMENVATTING.....	3
3. TOELICHTING.....	4
3.1 ONDERSTEUNINGSPLAN EN VRAAGVERHELDERING	4
3.2 RECHTSZEKERHEID EN INFORMATIE VOOR DE PERSOON VERMINDERT.....	7
3.3 VOORSTELLEN TOELEIDINGSPROCEDURE VERGEMAKKELIJKEN AFBRAAK RECHTEN DOOR REGERING .	7
3.4 MOGELIJKHEDEN TOT VERWEER	8
3.5 TE VEEL ONDUIDELIJKHEID IN DE HUIDIGE TEKST OVER CRUCIALE ELEMENTEN	9
3.6 EXTRA AANDACHT NODIG VOOR ASPECTEN WAAROVER DE VERPLICHTE ADVIEZEN GEEN VOLLEDIG BEELD GEVEN	9
3.7 VERZWAKKING PARLEMENTAIRE CONTROLE OP BELEID REGERING	10
3.8 VLAAMSE ADVIESRAAD HANDICAP NOOZO CONSULTEREN.....	10
3.9 PARLEMENTAIR VOORSTEL IS VOORBARIG TOTDAT CONCEPTNOTA VOLDOENDE BESPROKEN EN GEDRAGEN IS.....	11
4. VOORSTEL OM EEN ANDERE WEG TE BEWANDELEN	12

1. Inleiding

Op 12 juni kreeg GRIP van de secretaris van de Commissie Welzijn van het Vlaams Parlement via mail volgende vraag:

"De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin, Armoedebestrijding en Gelijke Kansen behandelt op dit moment

(1) de conceptnota van de Vlaamse Regering 'Naar een vernieuwd, geïntegreerd zorg- en ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap'

(2) en het voorstel van decreet tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap en van het decreet van 25 april 2014 houdende de persoonsvolgende financiering voor personen met een handicap en tot hervorming van de wijze van financiering van de zorg en de ondersteuning voor personen met een handicap, wat betreft de verwerking van persoonsgegevens, de aanvraag van een persoonsvolgend budget, de samenloop van procedures en de verplichting om een uittreksel uit het strafregister voor te leggen.

U ontvangt kopie van de conceptnota als bijlage. Het voorstel van decreet kunt u met deze link raadplegen:

<https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1849454>

Om zich zo goed mogelijk te informeren heeft de commissie ervoor gekozen om de sector breed schriftelijk te bevragen over beide documenten. Mag ik u daarom vriendelijk verzoeken om me uw schriftelijke standpunt te bezorgen? De commissie zou een antwoord tegen de week van 30 juni 2025 waarderen. Uw schriftelijke standpunt wordt een bijlage bij het verslag van de commissiewerkzaamheden."

In dit document lichten we ons schriftelijk standpunt toe over het tweede deel van de vraag: het parlementaire voorstel tot decreet. We baseren ons

op de tekst die we op 10 maart 2025 op onze website publiceerden over dit parlementaire voorstel¹. Voor de delen die privacy aanbelangen verwijzen we naar adviezen van anderen.

2. Samenvatting

GRIP begrijpt en deelt de frustratie van mensen die stellen dat een lange complexe aanvraagprocedure om een PVB te bekomen nutteloos aanvoelt als ze daarna jaren zonder perspectief op de wachtlijst staan. De huidige situatie is absurd, voornamelijk, zo niet uitsluitend door een tekort aan middelen. Er zijn goede oplossingen nodig.

Voor GRIP is het belangrijk om hiervoor niet enkel met een pragmatische blik te kijken, maar ook met een rechtenblik. Net zoals andere sociale rechten kan het recht op ondersteuning volgens ons worden gerealiseerd via het verbeteren van wetgeving en het inzetten van voldoende middelen en aan dat laatste ontbreekt het nu zeer sterk.

Met het voorstel van decreet willen de indieners een oplossing voorzien. GRIP kan dit waarderen. Volgens onze analyse zal het voorstel van decreet echter geen echte oplossing betekenen. De wachttijden worden niet korter door het weghalen van inschaling en budgethoogtebepaling uit de aanvraag. Bovendien levert dit uiteindelijk een verslechtering van het recht op ondersteuning op. Het geeft de regering meer mogelijkheden om wijzigingen door te voeren waardoor persoonsvolgende budgetten verlagen.

Tot slot kan een voorstel van decreet over de toeleidingsprocedure niet los staan van een algemene visie en hervormingen van de ondersteuning van personen met een handicap. Er is nu de conceptnota waarbinnen toeleiding slechts 1 stuk is. Voor GRIP is het de logica zelve dat dit parlementair voorstel van decreet best on hold worden gezet, dat er

¹ <https://www.gripvzw.be/nl/artikel/738/voorstellen-toeleidingsprocedure-pvb-verzwakken-het-recht-op-ondersteuning>

voldoende tijd en ruimte komt voor bespreking en debat over de conceptnota, ook met personen met een handicap, en dat pas daarna wordt bekeken welke decretale wijzigingen er nodig zijn voor een betere toeleidingsprocedure.

Ook adviesorganen of organen die de realisatie van de mensenrechten van personen met een handicap monitoren, zoals het Vlaams Mensenrechteninstituut, moeten de kans krijgen om de conceptnota te adviseren, en eventueel al uitgebrachte adviezen over het voorstel van decreet te herbekijken in het licht van de conceptnota.

GRIP blijft open staan voor uitwisseling over dit schriftelijk standpunt.

3. Toelichting

3.1 Ondersteuningsplan en vraagverheldering

GRIP vindt het op zich positief dat de aanvraagprocedure wat korter en eenvoudiger zou worden doordat het niet meer verplicht is om een ondersteuningsplan op te maken. Deze maatregel op zich zou echter, geen verbetering vormen voor het recht op ondersteuning.

Het uitgangspunt van GRIP was steeds:

Het ondersteuningsplan hoort een niet-verplicht hulpmiddel te zijn bij het proces naar de vraag hoe iemand het PVB wil besteden. Dit hoort noch in een aanvraagprocedure te worden meegenomen, noch bij de verantwoording van budgetbesteding. Van bij het begin van de persoonsvolgende financiering heeft GRIP er dan ook voor gepleit om het ondersteuningsplan niet te verplichten en geen voorwaarde te maken voor het verkrijgen, inzetten of behouden van een PVB.

De plannen voor hervormingen van de minister, gesteund door de regering, doen echter de vraag rijzen of het wegnemen van het ondersteuningsplan geen verzwakking zou zijn ten opzichte van de huidige

situatie. De conceptnota stelt immers voor om een nieuw concept van handicapspecifieke zorg te hanteren, dubbele financiering uit te sluiten en uit te gaan van de verantwoordelijkheid van andere sectoren en domeinen om een deel van de noden op te vangen. Onder invloed van deze basiselementen wil men de instrumenten voor inschaling, de wijze van budgetbepaling en de regels voor budgetbesteding veranderen. We verwachten dus dat bij de inschaling door het toekomstige inschalingsinstrument, de budgetbepaling en de mogelijkheden tot budgetbesteding heel wat ondersteuning niet meer zal worden erkend om te kunnen worden gefinancierd door het VAPH.

In die context is het gemakkelijker als er niet meer wordt gewerkt met een ondersteuningsplan waarbij het de persoon zelf is die kan aangeven welke noden niet zelf of door reguliere diensten kunnen worden ingevuld en gevraagd worden aan het VAPH om te kunnen worden meegenomen voor een persoonsvolgend budget. In het Besluit van de Vlaamse Regering dat momenteel de toelidingsprocedure regelt, staat wat er in het ondersteuningsplan moet worden opgenomen. Punt 7 luidt: "informatie over de ondersteuning die de persoon met een handicap in de toekomst zelf wil opnemen, over de ondersteuning waarvoor hij in de toekomst een beroep wil doen op zijn gezin, zijn sociale netwerk en reguliere welzijns- en gezondheidsvoorzieningen en over het aandeel waarvoor hij financiering van het agentschap wil krijgen"². Dit staat in verband met de beschrijving van de noden, de ondersteuning die de persoon op dat moment krijgt, en geeft dus een beeld van de nood en dringendheid om via een persoonsvolgend budget ondersteuning te kunnen organiseren.

Is er voldoende stilgestaan bij de vraag wat momenteel het nut is van het ondersteuningsplan? En wat de effecten zijn als je het weghaalt uit de aanvraagprocedure? Was het al die jaren een nutteloos document? We vermoeden dat als het ondersteuningsplan geschrapt wordt uit de toelidingsprocedure, er een toetssteen zal ontbreken of de vernieuwde inschaling, budgetbepaling en budgetcategorie wel voldoende

2

<https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1026307&datum=&geannoteerd=false&print=true>

overeenkomen met de noden en hoe de persoon ervaart dat de sociale netwerken, reguliere diensten en rechtstreeks toegankelijke hulp al dan niet aan de ervaren noden kunnen beantwoorden. Het blijven bestaan van het ondersteuningsplan zal daarentegen blootleggen in welke mate het inschalingsinstrument de ervaren noden vat of niet. Hoe meer de twee resultaten uiteenlopen, hoe duidelijker het zal zijn dat mensen met een handicap veel te weinig hun noden beantwoord zien. Dit zal kunnen duiden hoezeer hervormingen een achteruitgang kunnen zijn voor concrete mensen en de bescherming van hun recht op ondersteuning en invulling van concrete noden. Als we de conceptnota naast het plan leggen om het ondersteuningsplan te schrappen, dan merken we vooral op dat het gemakkelijker is om bij inschaling en budgetbepaling noden niet meer mee te nemen dan wanneer er wel nog sprake zou zijn van een ondersteuningsplan.

Het regeerakkoord bleef nochtans vaag over de rol van het ondersteuningsplan in een vereenvoudigde toeleidingsprocedure. Er wordt niet vooropgesteld dat dit geschrapt zou worden maar stelt slechts: "We hervormen de toeleiding en zorgen ervoor dat de inschaling zo correct en zo kort mogelijk bij de toekenning van het budget gebeurt."

Gezien alle voorgaande overwegingen kunnen we in dit schriftelijk standpunt het schrappen van het ondersteuningsplan uit de aanvraagprocedure niet toejuichen, integendeel.

Er ontbreekt een algemeen plan over hoe het recht op ondersteuning versterkt gaat worden en hoe men de vraagverheldering daarbij ziet. Met zo'n plan moeten ook antwoorden komen om het probleem van te weinig middelen en te zwakke regelgeving aan te pakken. GRIP ziet niet hoe het wijzigen van de toeleidingsprocedure als een deel van de oplossing wordt voorgesteld om het recht op ondersteuning te realiseren.

Door het schrappen van de inschaling en de budgethoogte bij de aanvraag worden de echte problemen niet opgelost. De wachttijden worden er niet korter door. De oorzaken zijn voornamelijk 1) dat er te weinig middelen worden vrijgemaakt om iedereen die een erkenning heeft ook werkelijk het budget te geven. En (2) dat de regelgeving de regering er niet toe verplicht voldoende middelen vrij te maken. De wetgeving is dus momenteel te zwak om het recht op ondersteuning te verankeren.

Een vraagverheldering is belangrijk maar mag niet stoppen met een plaats op de wachtlijst. Het moet het startpunt zijn om je recht op ondersteuning te realiseren.

3.2 Rechtszekerheid en informatie voor de persoon vermindert

GRIP heeft bovendien fundamentele bedenkingen bij het schrappen van de inschaling en de budgethoogte binnen de aanvraag. Daarbij is het einde van de aanvraag dan ook de toewijzing van dit budget dat overeenkomt met de ingeschaalde ondersteuningsnoden.

Ook al kunnen die stappen nutteloos en zwaar ervaren worden, ze bieden toch een vorm van rechtszekerheid en duidelijkheid voor de persoon waar hij of zij recht op heeft. Momenteel hebben mensen recht op een inschaling van hun ondersteuningsnood en weten mensen op welke budgethoogte ze recht hebben. Door dit weg te nemen, verzwak je het recht op ondersteuning in de wetgeving. Deze vorm van rechtszekerheid verdwijnt uit het decretale kader. Deze veranderingen mogen dus niet voorgesteld worden als maatregelen om meer rechtszekerheid te bieden.

3.3 Voorstellen toeleidingsprocedure vergemakkelijken afbraak rechten door regering

Het parlement zelf biedt met haar voorstel aan de Vlaamse Regering op deze manier meer mogelijkheden om de instrumenten voor inschaling en bepaling van de budgethoogte te wijzigen zonder dat kan achterhaald worden wat het effect is op personen met een handicap. Dat is problematisch.

De huidige inschaling leidt tot de huidige budgetcategorieën. Er mag geen achteruitgang worden ingezet die ervoor zorgt dat mensen minder ondersteuning kunnen inkopen dan ze in realiteit nodig hebben. Decretaal is vastgelegd dat de Vlaamse Regering het instrument voor de inschaling van de zorgzwaarte bepaalt. De regelgeving legt niet vast dat dit internationaal aanvaarde en wetenschappelijk gevalideerde instrumenten moeten zijn. Een toekomstige regering kan er door de inschaling en

budgetbepaling te wijzigen er voor zorgen dat sommige noden niet meer worden ingeschaald en/of niet meer meetellen voor het bepalen van budgetcategorie. Daardoor kan de budgethoogte te laag worden voor wat de mensen nodig hebben.

Het achterhalen wat voor effect gewijzigde regels voor inschaling en budgetbepaling hebben op de concrete budgethoogtes van concrete mensen, wordt zeer moeilijk of onmogelijk. Nochtans is deze vergelijking een belangrijke toetssteen binnen een democratie die de rechten van personen met een handicap wil beschermen.

Deze transparantie en mogelijkheid tot vergelijking van effecten van hervormingsregels verminderen maakt parlementaire controle nog moeilijker en geeft ook middenveldorganisaties minder kansen om in te schatten of nieuwe instrumenten achteruitgang of vooruitgang betekenen.

3.4 Mogelijkheden tot verweer

GRIP vindt het belangrijk dat de huidige verhaalmogelijkheden (heroverweging en arbeidsrechtbank voor erkenning, prioritering en budgetcategorie) behouden blijven.

Ook de Vlaamse Raad Welzijn, Volksgezondheid en Gezin merkt in haar advies op dat het belangrijk is dat burgers in verweer kunnen blijven gaan tegen de overheid: "Het is hierbij wel belangrijk dat personen met een handicap de juiste juridische instrumenten behouden om voor hun rechten op te komen wanneer dit nodig is." De Raad doet er echter geen uitspraak over of de juiste instrumenten ook behouden blijven.

GRIP stelt vast dat de tekst niet ingaat op de verweermogelijkheden in de nieuwe procedure. Zo is het voor een oppervlakkige lezing niet duidelijk:

Blijven er dezelfde verhaalmogelijkheden? Verdwijnt de mogelijkheid tot heroverweging van je budgetcategorie? Verdwijnt de mogelijkheid om zowel bij de toekenning als bij de terbeschikkingstelling naar de arbeidsrechtbank te gaan? Er is een duidelijker overzicht nodig van welke mogelijkheden er nu zijn, en hoe die precies veranderen.

Volgens onze eigen analyse verdwijnen die mogelijkheden wel degelijk. Dit is een achteruitgang voor personen met een handicap.

3.5 Te veel onduidelijkheid in de huidige tekst over cruciale elementen

Ook onduidelijk is wat het effect is van de nieuwe toeleidingsprocedure op de mensen die momenteel op de wachtlijst staan. Voor GRIP kan er geen sprake zijn om, onder het mom van gelijkheid met nieuwe aanvragers, voor de huidige wachtenden de reeds toegewezen budgetcategorie te schrappen.

Een aantal andere punten waarover de tekst onvoldoende duidelijk is om de draagwijdte te vatten:

Het VAPH zal voor de prioritering die essentieel is voor de effectieve toegang tot een budget, meer beroep doen op adviezen van de al betrokken voorzieningen en diensten. Het is onduidelijk hoe de beoordelaars voldoende informatie zullen ter beschikking hebben voor situaties waarin mensen minder of geen hulp van voorzieningen of diensten hebben. Voldoende informatie moet er nochtans zijn, zodat dringende situaties duidelijk genoeg naar voren komen.

Wat betekent het voorstel van decreet voor jongeren die meerderjarig worden?

3.6 Extra aandacht nodig voor aspecten waarover de verplichte adviezen geen volledig beeld geven

De adviezen die ingewonnen werden geven een bepaald beeld maar dit is geen volledig beeld. Noch de Raad van State noch de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens toetsen het voorstel op de vraag of het recht op ondersteuning sterker of zwakker in de wetgeving verankerd wordt. Juist dit laatste staat volgens GRIP ter discussie. Wordt het decreet persoonsvolgende financiering niet uitgehouden in plaats van uitgevoerd?

Ook wordt er in de adviezen geen toepassing gemaakt of een verband gelegd met de adviezen voor de Vlaamse Regering om artikel 19 van het VN-Verdrag Handicap progressief te realiseren. Het Vlaams

Mensenrechteninstituut schreef een eerste advies hierover³ en schreef ook een advies over de voorstellen voor wijziging toeleidingsprocedure⁴. Het Vlaams Mensenrechteninstituut moet toezien op de implementatie van het VN-Verdrag Handicap. We adviseren om die adviezen nauwgezet te lezen en au sérieux te nemen.

3.7 Verzwakking parlementaire controle op beleid regering

Zorgt het voorstel van decreet er niet voor dat de Vlaamse Regering nog meer bevoegdheid krijgt om het recht op ondersteuning veel te eng in te vullen en dit recht te verzwakken? In het decreet persoonsvolgende financiering wordt al veel overgelaten aan de Vlaamse Regering / uitvoerende macht. Die kritische juridische analyse vinden we momenteel niet terug in het parlementaire voorstel. We vinden dat die wél moet worden meegenomen in de bespreking. Zo kunnen ook middenveldorganisaties en alle parlementaire fracties er over waken dat rechten sterker juridisch verankerd worden en blijven in decreten 3.7 Verzwakking parlementaire controle op beleid regering

3.8 Vlaamse adviesraad handicap NOOZO consulteren

Dit voorstel van decreet impliceert fundamentele wijzigingen aan de toeleiding naar persoonsvolgende financiering en houdt duidelijk verband met het recht op ondersteuning. Daarom is advies van de Vlaamse adviesraad handicap NOOZO voor een dergelijk wetgevend initiatief onontbeerlijk. Indien dit decreetsvoorstel wordt goedgekeurd betekent het immers een essentiële verandering in de wetgeving die effect heeft op personen met een handicap. We adviseren dan ook om het advies op

³ <https://www.vlaasmensenrechteninstituut.be/publicaties/advies-over-het-persoonsvolgend-budget>

⁴ <https://www.vlaasmensenrechteninstituut.be/publicaties/advies-over-het-persoonsvolgend-budget-voorstel-van-decreet-tot-wijziging-van-de>

eigen initiatief van NOOZO over de wijzigingen toeleidingsprocedure⁵ nauwgezet te lezen en au sérieux te nemen.

3.9 Parlementair voorstel is voorbarig totdat conceptnota voldoende besproken en gedragen is

Het Vlaamse regeerakkoord vermeldde in hoofdstuk 2.4. Nieuwe toeleidingsprocedure: "We hervormen de toeleiding en zorgen ervoor dat de inschaling zo correct en zo kort mogelijk bij de toekenning van het budget gebeurt."

GRIP merkt op dat er al 2 maanden na publicatie regeerakkoord een voorstel kwam van de parlementsleden van de regeringspartijen om die passage uit te werken. Het is voor ons niet duidelijk waarom de parlementsleden niet hebben gewacht op het hervormingsplan dat vanuit het kabinet van de minister van Welzijn zou komen.

We merken ook op dat dit voorstel van decreet ook effectief de decreten PVF en VAPH-decreet te wijzigen. Na goedkeuring zijn beide decreten ook effectief definitief gewijzigd. De conceptnota bevindt zich nog eerder in het wetgevend proces, ze heeft geen juridisch bindende status. Als de decreetswijzigingen worden goedgekeurd geeft dit al een soort 'voorafname' op uitvoering van een deel van de conceptnota, waarover het debat nochtans nog gevoerd moet worden. Dat is geen logische manier van werken.

Op 26 mei werd immers een conceptnota voorgesteld met hervormingsplannen voor de VAPH-sector waarbij ook krijtlijnen om de toeleidingsprocedure te hervormen, maar ook het bredere plaatje waarbinnen die toeleidingsprocedure moet passen.

Het zou logischer zijn om nu eerst de bespreking van de conceptnota met inbegrip van de voorstellen voor hervorming toeleidingsprocedure met de sector en personen met een handicap de nodige ruimte te geven.

⁵ <https://www.noozo.be/nl/adviezen/advies-over-de-hervorming-van-de-toeleidingsprocedure-persoonsvolgende-financiering>

Logischerwijze moet een voorstel tot wijziging van decreet over de toeleidingsprocedure passen in het algemene hervormingskader. En dat algemene hervormingskader moet ook voldoende besproken en gedragen worden door personen met een handicap zelf en hun vertegenwoordigers.

De parlementaire voorstellen zijn dus op dit moment voorbarig en in plaats van een stemming dringt zich eerder een temporisering op.

In ieder geval adviseert GRIP om de tijd te nemen om een open parlementair debat over de partijen heen te voeren over het geheel van de conceptnota waarbij ook de ingewikkelde materie van de toeleiding voldoende kan worden uitgediept, binnen de context van de algemene visie op de hervormingen.

4. Voorstel om een andere weg te bewandelen

Mensen met een handicap merken terecht op dat het zinloos aanvoelt dat ze een inschaling moeten laten doen als ze daaropvolgend jarenlang moeten wachten op hun budget en ondertussen een verzwaring van hun ondersteuningsnood meemaken, mede precies door dit tekort aan ondersteuning. Zo kan het evenzeer zinloos lijken om überhaupt een aanvraag te doen. Waarom zou je het doen als je toch jaren zonder perspectief op de wachtlijst staat? Om dan een belangrijk deel van de toeleidingsprocedure te schrappen is volgens GRIP niet het antwoord dat helpt om het recht op ondersteuning progressief te realiseren en meer rechtszekerheid te bieden.

GRIP stelt een andere wijziging van het decreet persoonsvolgende financiering voor. Nu staat er in het decreet dat mensen pas hun budget krijgen als de regering er geld voor vrijmaakt. Dit is te vrijblijvend. We zeggen toch ook niet dat mensen recht hebben op een pensioen als de regering er geld voor vrijmaakt? Of dat kinderen recht hebben op een plek op school als de regering er voldoende geld voor vrijmaakt? Zoiets zou men schandalig vinden. Die rechten zijn meer verankerd in de regelgeving. Het recht op ondersteuning van personen met een handicap is echter nog niet even goed ingeschreven in de Vlaamse regelgeving.

GRIP vindt dat dit kan en moet veranderen. Daarom schreven we een voorstel voor aanpassing aan 2 decreten: het decreet persoonsvolgende financiering en het decreet gelijke kansen. Deze voorstellen werden voorgelegd aan minister Hilde Crevits in de vorige legislatuur en werden ook al doorgegeven aan de nieuwe minister Caroline Gennez. GRIP vindt het belangrijk dat bij toekomstige hervormingen het recht op ondersteuning sterker wordt verankerd in de wetgeving. Het Vlaams Parlement kan voorstellen indienen om het decreet dat het in 2014 goedkeurde te verbeteren in die zin.

Getuigenissen herhalen wat al jaren geweten is: dat een budget op maat van de ondersteuningsnood in eigen handen, waar onder meer persoonlijke assistentie mee kan worden geregeld, een belangrijke sleutel is voor een waardig leven en gelijke kansen, inclusie, participatie op verschillende domeinen. Heel wat mensen zouden met zo'n budget en persoonlijke assistentie volwaardig kunnen meedoen in de maatschappij. De realisatie van het persoonlijke assistentiebudget en het persoonsvolgend budget kwamen er door verzet tegen afhankelijkheid van collectief georganiseerde diensten die niet de flexibiliteit, eigen regie en effectieve ondersteuning kunnen bieden die nodig is. Het betekende een evolutie naar meer onafhankelijke burgers met een handicap.

Mensen toegang geven tot een eigen budget en persoonlijke assistentie betekent dat ze ook kunnen toetreden tot de arbeidsmarkt, dat hun familie ademruimte krijgt en (weer) kan gaan werken, dat er jobs op maat worden gecreëerd, dat de fysieke en mentale gezondheid van de persoon en familie verbetert, enzovoort. Een slim, toekomstgericht, menselijk en duurzaam beleid heeft zowel oog voor de terugverdieneffecten als voor de realisatie van mensenrechten en ziet hoe beiden hand in hand kunnen gaan. Het is een politieke keuze waar overheidsbudgetten naartoe gaan.